

Eduskunta Kunta- ja terveysjaosto
Tarja Filatov
Sari Sarkomaa
Hellevi Ikävalko
kirjaamo@eduskunta.fi

Tehyn asiantuntijalausunto sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon, lähihoitaja soveltuvuuskokeista

Tehy ry lausuu sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon, lähihoitaja soveltuvuuskokeista. Käytännöt soveltuvuuskokeiden osalta vaihtelevat liikaa. Useimmat koulutuksenjärjestäjät ilmoittavat sivuillaan hakijat terveydentilavaatimukset ja muut edellytykset lähihoitajan työssä. SORA-säädökset koskevat sosiaali- ja terveysalan perustutkintoa, lähihoitaja, jossa koulutukseen ja ammatissa toimimiseen sisältyy alaikäisten turvallisuutta, potilasturvallisuutta tai liikenteen turvallisuutta koskevia vaatimuksia. Soveltuvuuskokeiden toteuttaminen vaihtelee. Osa koulutuksenjärjestäjistä arvioi hakijan soveltuvuuden HOKS aloituskeskustelussa. Osa taas järjestää soveltuvuuskokeet, joissa on monenlaisia toteutuksia. Osa käyttää ulkopuolisia psykologipalveluita ja osa koulutuksenjärjestäjistä taas käyttää soveltuvuuden arvioijina omia opettajia/kouluttajia. Lisäksi hakijaa voidaan edellyttää arvioimaan itse terveydentilansa sekä vaaditaan/voidaan vaatia rikosrekisteriote.

Oppilaitos voi hakuvaiheessa hakijan antaman tiedon perusteella pyytää tarkempia terveydentilatietoja, esimerkiksi lääkärintodistuksen. Tällöin hakijan pitää toimittaa oppilaitokseen T-todistus opiskelijaksi valintaa varten, lääkärin kirjoittama todistus hakijan sen hetkisestä terveydentilasta. T-todistukseen liittyy lääkärin kannanotto hakijan sopivuudesta sosiaali- ja terveysalan tutkintokoulutusta varten. On erittäin harvinaista, että lääkäri toteaisi hakijan soveltumattomaksi. On tapauksia, joissa lääkäri arvioi mielenterveysasiakkaan kohdalla, että koulutus voisi toimia kuntouttavana toimintana.

On tavallista, että oppisopimusopiskelijan soveltuvuutta ei välttämättä arvioida, koska sen katsotaan olevan työnantajan vastuulla.

Opiskelijaksi ottamisen esteenä voi olla:

- Psykkinen sairaus, joka estää työnteon tai työssä oppimisen (esim. psykoosi, jota ei ole hoidettu tai vaikea masennus)
- Fyysinen sairaus, joka estää työnteon tai työssä oppimisen (esim. tuki- ja liikuntaelimestön sairaus tai vamma, krooniset ihottumat, jotka rajoittavat toimintakykyä ja es-tävät toimimisen käytännön tehtävissä tai työssäoppimispaikalla)
- Krooninen ihottuma, joka estää työnteon tai työssä oppimisen
- Päihdeongelma tai -riippuvuus (alkoholi, huumeet, lääkkeit, sekakäyttö) Koulutukseen hakeutuille järjestetään pääsy- ja soveltuvuuskoe, jonka tavoitteena on mitata hakijoiden valmiuksia opiskella ja toimia sosiaali- ja terveysalalla. Koe mittaa hakijan motivaatiota, alalle sopivuutta, sosiaalisia taitoja ja psyykkistä toimintakykyä.

Muita vaatimuksia:

- Koulutus soveltuu, jos hakija on suorittanut peruskoulun tai on vastaavat tiedot ja taidot. Jos äidinkieli ei ole suomi, tulee hakijan kielitaitotaso olla B1.1.
- Kehittämisehdotukset:
- Yhtenäiset validit valtakunnalliset soveltuvuuskokeet, joissa arvioidaan sekä oppimisvalmiudet (matemaattiset, kielitaito) että terveydentilavaatimukset kaikilta hakijoilta, myös oppisopimusopiskelijat.
- Opiskelijan soveltuvuutta alalle pitää arvioida jatkuvasti koko koulutuksen ajan.

Helsinki 11.11.2022

Millariikka Rytönen
puheenjohtaja
Tehy ry

Lisätietoja: Kirsi Coco koulutuspoliittinen asiantuntija, kirsi.coco@tehy.fi